

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skomakaren O. F. Svensson
Kringe, Skärstad sn, Västra
härad, Jönköpings län är
född i Skärstad sn, Västra
härad på 1800-talet. Vad han
berättat har han hört
dels under sin lärotid ute
i bygden och dels av sin
brorfar, spelmannen Johan
Skoglund i Skärstad.

Hr. Upplysningens samling från (44.5)
1927 sid. 53!

Småland
Vista
Skärstad
sept. år 1928

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

809

22

Oppt. v. Bengt Söderberg
Ber. v. Skom O. F. Bransson
född 1860 i Ålmstad

Maran.

Uppre i Ingeryd var det
en gård, där de hade met
av maran. Hon gick in ge-
nom ett markhål. Jag såg gärna
hur uppslitet det där hålet
var. De försökte att slänga
ute henne genom att sätta en
stopp i hålet, men det var
omöjligt att få den till att
sitta. På maran var han

Ints.

Maran (p. 10)

alltid ur hälsat, men de äru bar
sig åt.

Ryssebs-kärningen (mts.)

resa till Doktorerna och lasaret-
ten med sin fiskel och bli
skurna och betala dyra peng-
ar. Ryssebs-kärningen var inte
så dyr hon.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVSymmetrikan.

var lönt att släpa ihop
sitt en påskeld för sig själva,
utan de gick ihället till
grund och var där och
roade sig. Numera var det
en hävlar mellan ungdomen
i de olika byarna för att få
ihop den stora påskelden.

De som brukade de
skjuta och blåsa i bockhorn
för att skrämma bort troll-
nackarna.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVRådagöla!

Det var en ifrån Flät-
tinge, som var där och fis-
kade. Och när han var
så gott som hälvvägs hemma
(minst 2 km. mellan gölen och
byn Flättinge) och hade sin
fickerg nästan full, hop-
pade gäddorna ur och gick
tillbaka till gölen, och det
så fort, att han icke hann
med att ha en enda. (Forts.)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVRådagöla (forts.)

Om det ser du ut som om
det varit något skitlyg med
den, ja det är så alldeles
mycket folk, som gått vilse
där. Om det har varit gammalt
folk, som varit rik-
liga kännare på hela beitet.

De hade ju tvärsöversväg
mellan Flättinge och Tolarp
därför, så folket käiprade
rikade ju väl, men de gick ofta vilse.

Sm.

Uppf. Bengt Söderberg

Västg. hd

Ber. O. F. Svensson, skomakare

Skärstad sn

Född 1860 i Ålemstad LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1928

Näcken.

Min svärfar, som var den
siste spelmannen här i
socknen, talade om hur en
skulle 'gå för att' lära sig
spela av Näcken. Då skulle
en gå till en ä en förordsp-
mann, och då gick s Näcken
upp vid 12-tiden och spelade
fr en och lärde en.

Svärfar talade om att
det var en som spelade

Näcken (ppts.)

Näckens polska så både stolar och bårt 'dansade'. De var de kunniga till att ta ifrån honom fiolen, för det hjälpte inte om de skar av strängarna. Han spelade lika bra ändå.

Snärfer kunde Näckens polska sjölv, men han spelade bara ett stycke. Hon gick i moll och var så för-

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVVäcken (forts.)

skräckligt gram, så det var
ingen, som kunde litta stilt,
när man spelade den.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVÄngerstäl.

Jag råkade bryta av nosen
på en kniv en gång, och då
så svärfar, att den var värd-
defull, för det var ängerrudt.
Se, det kunde de förtrolla
smått med om de ritade
ett kors med en sån på
kärna!

Smil.

Vinta hed

Skärstad a.m.

1928

809

16

Uppr. Bengt Söderby

Ben. O. F. Hanson

f. 1860 i Ålmestad

16.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Näcken

Borte vid Ingryddkvarna'
i å'a där, hörde de ofta
Näcken. När han spelade
blev folket där sömniga
och somnade ifrån kvarna'
så hon gick somne. Så folk
var alltid förskrämda för
att ligga ensamma där.

Obs! plus!

Smil.
Vista m
Skärsk
1928

809

Appt B Söderberg

17 / 7

Per. Skomak. O F Svensson
f 1860 i Östersund

Åska slår ihjäl krollyg

De säger, att åska slår
ihjäl all sän slät, så det
händer ju, att hon slår
ihjäl bäcken med ju det
är ju ofta hon slår ned i
bäcken och vattendrag.

Upps i Petter Larssons
bete, där det går ihop med
Rådjurs, var ett rätt stort
berg. Och där såg de alltid
ljus lya och vithärad perso- (Forts.)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Åskan slår ihjäl krolldyg (pnt.)
ner om vätkerna. Men på
slog åskan ner i det där
berget en sommar och slog
ihjäl två pear för Petter
Karsson. Och sen du så
såg de aldrig något där.

Från Uppst. Bengt Loderberg

Lista till Per O.F. Lönne

Kärntad Sn. f. 1860

1928.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Uppst. emellan Sparven's och
Huseberg stod en stor och grov
en. De ville ha bort den, för
det blev ju aldrig någon
äring under henne. Men det
var ingen, som vågade hugga
ner henne, för det var troll-
dom i henne. Den som högg
ner den blev stöcker (= galen), svag-
sint), så de.

När vi gick till kyrkan Boko.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

brukade vi sitta under den
och rastas. Annars bruka-
de en ju alltid vara klä-
dingrig med fällknivar och
så, när en var pojke men
den en'a fordes en aldrig
hålla i.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVOrunkungen.

På Ingeryds ägor vid vägen
mellan Ingeryd och Bunn
var ett skälle, där det all-
tid var så ocharmhärligt
mycket med ormar. En sm-
dag gick drängarna nere i
Ingeryd dit upp för att slå
ormar. Men när de slog
och slog kom det bara upp
fler och fler ur en gammal
skubbe. Till slut kom det fots.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Aruckungen (forts)

upp en som bara visade
huvudet, men på sprang
pojkarna. Han var så far-
ligt lång och grov och hade
långt borst kring munnen.
Det var aruckungen.

Likadant var det på Lau-
na ågor. Där hade de så
farligt ont av aruckar. Men en
dag kom det en gubbe dit, Forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVOrckningen (foto.)

Den lovade skyra om att de
kommit på det villkoret
att de hjälpte honom med
~~att~~ orckningen, "Ja han vill
å det mej." - Gubben kände
upp en stor eld mitt på går-
det och så kröp han upp i
Morfars lind och började läsa.
Det kom den ene orcken
efter den andre först fram
med kråket och visade tänd-
na med gubben, och sen kröp (foto.)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVPrunkungen (forts.)

han in i elden. Sist kom
prunkungen, och han var
halvvägs upps i trädets men
gubben bara läste och läste
så till slut fick han ge sig
mer och in i elden med!

Sen den dagen har det ald-
rig funnits en orme i Samma.

Bror min Gänade hos
Wetterholms i Samma, jag frå-
gade honom en gång, om de Forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVDruckungen (forts.)

Verkligen aldrig såg någon
orm, när de var ute och
släppte och så. "Nej, aldrig
någon levandes. Men det
känder ju, att en litar nå-
gon öfver någon gång," svarade
han.

Se, det frsta en orm kom
in på samma åge, så dog han.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVHällkistor.

De sa, att folk hade grävt
ner sina pengar och skatter
i hällkistor vid krig. Om de
skulle komma på upp en sådan,
måste de vara precis lyste
och inte säga ett ord.

Porte i blusad inte så
långt från mitt föräldra-
hem. var det en sån. De
berättade, att de hade grävt
ikring den och funnit att på Frits.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVHällkista (forts.)

upp den. Men när de hade
hemme ända uppe vid kanten,
var det några som sa: "Nu
hell," och de slapp hem ner
igen. — Fast jag vet ju inte,
om det är sanning, att de
hade hemme uppe, för det var
ju före min tid. Men gävt
hade de gjort ikring hemme,
det syntes tydligt.

De gamle sa, att det druck- Forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVHällkistor (forts.)

te i marken, när de gick
över ett ställe, där en så'n
var utgraven. Och det hån-
de ju, att de fick grava på
flera ställen, där de inge-
ning hittade. Men många
hittade också mycket med
både skatter och pengar.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVFästelt.

Men nu talar de aldrig om
sånt här, som vi har suttit
och pratat om. Kunat var det
i min barndom, då satt vi
kring den äppela spisen där-
hemma och pratade. Fram-
på kvällen sa så far: "Hej,
nu skall jag lägga på fäst-
elt." Och den störde han se-
dan på sängen, så den gick
ingen annan förr. Här den forts.

Läckelt (mks.)

var merbrunnen skulle nu
skjuta spjället och gå och lägga
sig.

Läckelt. Det var det sista
hitt att sluta av med, liksom
de nu fester av någon här
avskedsfest och så. Vi; ja, det
var ingenting som skulle fästa
elden, utan det var, som jag
säger slutfest eller så.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVLåtelse.

Visse de ha en flicka,
skulle de ha en gäa under säng-
en, så det blev kluvt. Var det
någon, som fick en flicka, så de
alltid: Ja, då har de haft
gäa under sängen.

Sådana som inte fick några
barn, men gärna ville ha det,
skulle gå ut och ligga på en
riktigt hård backe, så det

Forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVFörtället (forts.)

blev fast i minnet. De berättade åtminstone en historia om en prästfamilj, som inte fick några barn. Då var det någon som sa' till dem, att det berodde på att de låg för lent. Och då tog prästen sin fru med sig och gick ut och lå' sig på fårabacken, som var känd som stuv. Och när de låg där och höll på som bäst, kom laggen. Forts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVRörelse (jnt.)

och satte till prästen i röven,
så det verkligen lag skedd,
riktigt.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVDöda som gi igen.

Det var när August a far
härnare var död, så skulle
svärfar gå ut på vedbacken
efter ved. Och som han kom
utau för dörren, skod där en
vitblacker (= vitblacker)
häst. Men han länkte inte
på & utan gick efter veden.

När han kom in, förstod han
i alla fall, att det hade vä-
rit någon skit. Han kulade för- förts.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVDöda som gå igen (fort.)

Drusskull ute om, vad han
kunde se, utan gick fram och
rörde i sidan bröst. Fast det
tjälpte inte utan brävar
kräcktes och blev så sjuk så
alldeles.

Det skulle de ha alltid ha till
att skydda sig med mot dölj-
het.

[Historien upptecknad hos flera andra
berättare.]

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVBörsmanen.

Skulle ju sina bevvär ha ett
par strumpor med två "fö-
ter" på, en i vardera änden
på strumpbuet. Som klippte
de av på mitten, så de fick
två par av dem.